

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2001

Utgiven i Helsingfors den 31 december 2001

Nr 1420—1426

INNEHÅLL

Nr		Sidan
1420	Lag om ändring av folkpensionslagen	3925
1421	Lag om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	3927
1422	Lag om ändring av 10 a § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården	3928
1423	Lag om ändring av mentalvårdslagen	3929
1424	Lag om ändring av 7 § lagen om förvaltningsdomstolarna	3935
1425	Statsrådets förordning om ersättningar för rättsmedicinska undersökningar	3936
1426	Statsrådets förordning om ersättningsgrunderna för vissa rättsmedicinska blodundersökningar och andra rättsmedicinska undersökningar rörande ärftliga egenskaper	3939

Nr 1420

L a g

om ändring av folkpensionslagen

Given i Helsingfors den 21 december 2001

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) rubriken för 3 b kap., sådan den lyder i lag 1491/1995, och
fogas till lagen en ny 29 § i stället för den 29 § som upphävts genom sistnämnda lag, som följer:

3 b kap.

Barnförhöjning och vårdbidrag

29 §

Om en pensionstagare eller en pensionstagers make har ett barn under 16 år som lever i samma hushåll som pensionstagaren, eller om pensionstagaren på annat sätt svarar för utkomsten för ett barn som bor någon annanstans, betalas barnförhöjning i anslutning till pensionen.

Barnförhöjning betalas till en i 1 mom. avsedd pensionstagare som får

- 1) folkpension,
- 2) invalidpension till fullt belopp, individuell förtidspension, arbetslöshetspension, ål-

derspension eller förtida ålderspension enligt de lagar som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller någon annan motsvarande på anställnings- eller tjänsteförhållande baserad pension,

3) på grundval av full arbetsförmåga enligt lagstadgad olycksfallsförsäkring, lagarna om trafikförsäkring eller lagen om skada, ådragen i militärtjänst beviljad fortlöpande olycksfallspension, livränta, invalidpension eller sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas när ett år förflutit från trafikskadan.

Som barn till en pensionstagare betraktas också ett i 41 § barnskyddslagen (683/1983) avsett barn som bor hos pensionstagaren.

En pensionstagare anses svara för sitt barns

RP 151/2001
ShUB 44/2001
RSv 195/2001

utkomst så som avses i 1 mom. då han eller hon har kostnader för barnets utkomst vilka uppgår till minst underhållsstödets belopp enligt 7 § 1 mom. lagen om underhålls-trygghet (671/1998).

Barnförhöjningens belopp är för varje ovan avsett barn 17,66 euro per månad.

På barnförhöjning tillämpas inte 25 a § i denna lag och barnförhöjningens belopp avvägs inte enligt den tid pensionstagaren har bott i Finland.

Rätten till barnförhöjning upphör vid ingången av den månad som följer på det att ovan nämnda förutsättningar för erhållande av barnförhöjning inte längre uppfylls.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skall betalas ut i januari 2001 beräknats.

Barnförhöjning som när denna lag träder i kraft betalas ut med stöd av 6 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen (1491/1995) om ändring av folkpensionslagen, sådant detta moment lyder i lag 1228/2000, binds vid förändringar i prisnivån i enlighet med lagen om folkpensionsindex (456/2001).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 21 december 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

Nr 1421

L a g**om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

Given i Helsingfors den 21 december 2001

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) 6 § 2 mom.
2 punkten, sådan den lyder i lag 981/1996, som följer:

6 §	folkpensionslagen och inte heller barnförhöjning enligt folkpensionslagen;
-----	-----
Som årsinkomst räknas likväl inte (<i>prioriterade inkomster</i>)	-----
-----	-----
2) vårdbidrag för pensionstagare enligt	Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Helsingfors den 21 december 2001

Republikens President**TARJA HALONEN**Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

Nr 1422

L a g

om ändring av 10 a § lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

Given i Helsingfors den 21 december 2001

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992)
10 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 592/2001, som följer:

10 a §

*Inkomster som ligger till grund för
bestämmande av dagvårdsavgift*

Som inkomster skall inte beaktas barnbidrag, vårdbidrag för barn, vårdbidrag för pensionstagare, barnförhöjning enligt folkpensionslagen (347/1956), bostadsbidrag, handikappbidrag, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, militärunderstöd, fronttillägg, studiepenning, vuxenstudiepenning, studiestödets bostadstillägg, sysselsättnings-

penning och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), ersättning för uppehälle enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/1990), stipendier som betalas på grund av studier och inte heller andra motsvarande understöd eller ersättningar för kostnaderna för familjevård eller stöd för hemvård av barn.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Helsingfors den 21 december 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

Nr 1423

L a g**om ändring av mentalvårdslagen**

Given i Helsingfors den 21 december 2001

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i mentalvårdslagen av den 14 december 1990 (1116/1990) 28 §,
ändras 2 § 2 mom., 24 § 1 och 4 mom., 25 § 1 mom., 27 § och 34 § 2 mom., av dessa
 lagrum 24 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1504/1994 och 34 § 2 mom. sådant det lyder i lag
 1221/2000, samt

fogas till lagen en ny 18 a § och ett nytt 4 a kap. som följer:

2 §

Ledning och tillsyn

 I länet skall planeringen och ledningen av
 samt tillsynen över mentalvårdsarbetet skötas
 av länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall särskilt
 övervaka användningen av de begränsningar
 av självbestämmanderätten som avses i 4 a
 kap.
 -----

18 a §

Utskrivning under övervakning av en verksamhetsenhet inom sjukvårdsdistriktet

En i 17 § 2 och 3 mom. avsedd patient för
 vilken ett vårdbeslut gäller kan före den
 slutliga utskrivningen på villkor som rätts-
 skyddscentralen för hälsovården bestämmer
 och som grundar sig på en bedömning av
 patientens hälsotillstånd eller på läkemedels-

behandling eller annan hälsovård få lämna
 sjukhuset för högst sex månader i sänder.
 Under denna tid övervakas patienten av en
 psykiatrisk verksamhetsenhet inom sjuk-
 vårdsdistriktet. Sjukvårdsdistriktet skall utse
 den psykiatriska enhet som ansvarar för
 övervakningen.

4 a kap.

Begränsning av patientens grundläggande fri- och rättigheter medan vård och undersökning oberoende av patientens vilja pågår

22 a §

Definitionen på patient och allmänna förutsättningar för begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna

Med patient avses i detta kapitel en person
 som i enlighet med 2—4 kap. har tagits in för
 observation eller förordnats till undersökning
 eller vård.

Patientens självbestämmanderätt och andra grundläggande fri- och rättigheter får med stöd av bestämmelserna i detta kapitel begränsas endast i den mån behandlingen av sjukdomen, patientens egen eller någon annans säkerhet eller tryggheten av något annat intresse enligt detta kapitel oundgängligen kräver det. Åtgärderna skall vidtas så säkert som möjligt och med respekt för patientens människovärde. När begränsningar av självbestämmanderätten väljs och dimensioneras skall särskild vikt fästas vid grunden för patientens sjukhusvistelse.

När någon har tagits in för undersökning enligt 3 eller 4 kap. får hans eller hennes självbestämmanderätt och andra grundläggande fri- och rättigheter begränsas på de villkor som anges i detta kapitel även om han eller hon inte har tagits in för observation eller vård. Vård enligt 22 b och 22 c § får dock ges oberoende av patientens vilja enbart om det är nödvändigt för avvärjande av fara som hotar patientens liv eller hälsa.

22 b §

Behandling av psykiska sjukdomar

Vården skall i mån av möjlighet ske i samförstånd med patienten. När vården ges skall en vårdplan göras upp.

Vid behandling av en psykisk sjukdom får bara sådana undersökningar och behandlingar utföras oberoende av patientens vilja som är förenliga med vårdrutiner som är godtagbara från medicinsk synpunkt och där patientens eller andra personers hälsa eller säkerhet allvarligt äventyras om de inte utförs. Psykokirurgisk eller annan vård och behandling som allvarligt eller oåterkalleligt påverkar patientens integritet får bara göras med skriftligt samtycke av en myndig patient, om ingreppet inte är nödvändigt för att avvärja en fara som hotar patientens liv.

Den läkare som behandlar patienten beslutar om undersökningar och behandlingar som skall utföras oberoende av patientens vilja. Den behandlande läkaren beslutar också om att patienten skall hållas eller spännas fast medan behandlingen utförs eller att andra jämförbara, kortvariga begränsande åtgärder som är nödvändiga för vården skall vidtas.

22 c §

Behandling av somatiska sjukdomar

En patient har rätt till behandling av somatisk sjukdom så som bestäms i 3 § lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992). Sjukdomen skall behandlas i samförstånd med patienten i enlighet med 6—9 § i nämnda lag.

Om en patient som inte förmår besluta om vården av sig själv motsätter sig behandlingen av sin somatiska sjukdom, får vård ges bara om det är nödvändigt för avvärjande av fara som hotar patientens liv eller hälsa. Beslut om vården fattas av den läkare som behandlar patienten. Den behandlande läkaren får också besluta om andra kortvariga begränsande åtgärder som är nödvändiga för vården.

Vård som avses i 2 mom. får också ges vid någon annan verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården än en enhet som ger psykiatrisk vård. Beslut om vården och om nödvändiga kortvariga begränsande åtgärder fattas då av den läkare som ansvarar för vården av patienten vid enheten. Läkaren skall samarbeta med den läkare som behandlar patienten vid den enhet som ger psykiatrisk vård.

22 d §

Begränsning av rörelsefriheten

En patient får förbjudas att lämna sjukhusområdet eller en viss vårdenhets lokaler. Om patienten lämnar sjukhuset utan tillstånd eller inte återvänder efter att ha fått tillstånd, får han eller hon hämtas till sjukhuset.

För att förhindra att patienten avlägsnar sig eller för att flytta patienten får personer som tillhör vårdenhetens personal använda maktmedel i den mån det behövs och kan anses försvarligt. Den behandlande läkaren beslutar om begränsning av patientens frihet att röra sig i vårdenheten.

Frågan om huruvida maktmedlen är försvarliga skall bedömas med hänsyn till orsaken till patientens sjukhusvistelse, den fara för patientens eller andras hälsa eller säkerhet som följer av att patienten avlägsnar sig, de disponibla resurserna och övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

22 e §

Särskilda begränsningar

En patient får mot sin vilja isoleras från andra patienter, om

1) han eller hon på basis av sitt uppförande eller sina hotelser sannolikt skadar sig själv eller andra,

2) han eller hon genom sitt uppförande allvarligt försvårar vården av andra patienter eller allvarligt äventyrar sin egen säkerhet eller sannolikt skadar egendom i betydande grad, eller om

3) isoleringen av patienten är nödvändig av andra synnerligen vägande skäl som har samband med vården.

En patient som isolerats skall förses med lämpliga kläder.

I de situationer som avses i 1 mom. får vårdpersonalen använda de maktmedel för att hålla fast patienten som är nödvändiga för att isolera denne. Den läkare som behandlar patienten skall omedelbart underrättas om detta.

Patienten får hållas fast också i andra situationer än de som nämns i 1 mom. 1 och 2 punkten, om det är nödvändigt av skäl som har samband med vården.

I de situationer som avses i 1 mom. 1 punkten får patienten också spännas fast med bälte eller på något annat motsvarande sätt, om övriga åtgärder inte räcker till.

På basis av en undersökning av patienten fattar den läkare som behandlar patienten beslut om att patienten skall isoleras eller hållas fastspänd. I brådskande fall får vårdpersonalen tillfälligt isolera eller spanna fast en patient. Därefter skall läkaren omedelbart underrättas.

22 f §

De särskilda begränsningarnas varaktighet och övervakningen av verkställigheten av dem

Fasthållande, isolering eller fastspänning av en patient skall upphöra genast när åtgärden inte längre är nödvändig. Den läkare som behandlar patienten skall bedöma den isolerade eller fastspända patientens tillstånd så ofta hans eller hennes hälsotillstånd kräver

detta och besluta om att åtgärden skall fortgå eller avslutas.

När en patient har förordnats att hållas isolerad eller fastspänd skall han eller hon samtidigt få en ansvarig vårdare, som skall se till att patienten får tillräcklig vård och omsorg samt har möjlighet att diskutera med vårdpersonalen medan åtgärden pågår. En fastspänd eller minderårig patients tillstånd skall oavbrutet följas så att vårdpersonalen ser och hör patienten.

Patientens intressebevakare eller lagliga företrädare skall omedelbart underrättas om patienten har hållits isolerad i mer än tolv timmar eller fastspänd i mer än åtta timmar.

En anmälan om att patienter hållits isolerade eller fastspända skall med två veckors intervaller lämnas till länsstyrelsen. Anmälan skall innehålla patientens identifieringsuppgifter, uppgifter om åtgärden och orsaken till den samt namnet på den läkare som beslutat om åtgärden. Länsstyrelsen skall utplåna identifieringsuppgifterna om patienten inom två år efter att den fick uppgifterna.

22 g §

Omhändertagande av egendom

Om en patient innehar rusmedel eller redskap som särskilt lämpar sig för narkotikabruk eller ämnen eller föremål som äventyrar patientens eller andra personers hälsa eller säkerhet, får de omhändertags av verksamhetsenheten. Om det är sannolikt att en patient på grund av sitt sjukdomstillstånd gör sig av med sina pengar eller andra betalningsmedel, får de omhändertags av verksamhetsenheten. Detsamma gäller andra ämnen och föremål som allvarligt stör vården eller den allmänna ordningen vid verksamhetsenheten. När vården har avslutats skall patienten få tillbaka den omhändertagna egendomen, om inte något annat bestäms om återlämnande eller förstörande av egendom i någon annan lag.

Personer som tillhör personalen får ta ämnen och föremål enligt 1 mom. i verksamhetsenhetens besittning. Överläkaren eller någon annan ansvarig läkare skall omedelbart underrättas om omhändertagandet och denne skall avgöra om patienten skall få tillbaka

egendomen redan innan vården har avslutats. Egendom som omhändertagits och orsaken till omhändertagandet skall antecknas i journalhandlingarna.

22 h §

Granskning av patientens egendom och försändelser

Om det finns motiverad anledning att misstänka att en patient innehar ämnen eller föremål som avses i 22 g §, får de utrymmen patienten förfogar över eller den egendom han eller hon innehar granskas.

Om det finns motiverad anledning att misstänka att ett brev eller någon annan försändelse till patienten innehåller ämnen eller föremål som avses i 22 g §, får innehållet i försändelsen granskas utan att brev eller andra förtroliga meddelanden läses.

Beslut om granskning enligt 1 och 2 mom. fattas av den läkare som behandlar patienten. Patientens egendom skall granskas i närvaro av två personer som tillhör institutionens personal, om inte något annat följer av särskilda skäl. Brev eller andra försändelser till en patient skall i mån av möjlighet granskas i närvaro av patienten.

22 i §

Kroppsvsitation och kroppsbesiktning

Om det finns motiverad anledning att misstänka att en patient i sina kläder har eller annars bär på sig ämnen eller föremål som avses i 22 g §, får kroppsvisitation företas för att utreda saken. Om det finns sannolika grunder att misstänka att en patient är påverkad av rusmedel eller har sådana medel eller ämnen eller föremål som avses i 22 g § i sin kropp, får patienten underkastas kroppsbesiktning, som omfattar undersökning av kroppen, utandnings-, blod-, urin- eller salivprov. Provtagningen får inte förorsaka onödig olägenhet för patienten.

Beslut om kroppsvisitation eller kroppsbesiktning fattas av den läkare som ansvarar för vården av patienten och den skall utföras i närvaro av två sådana i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

(559/1994) avsedda yrkesutbildade personer som tillhör verksamhetsenhetens personal. Personbesiktningar får utföras endast av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Undersökningar som kräver medicinsk sakkunskap får utföras endast av läkare. Anteckningar om granskningarna skall göras i journalhandlingarna.

22 j §

Begränsning av kontakter

En patient har rätt att hålla kontakt med omvärlden genom att använda telefon, sända och ta emot brev eller andra förtroliga meddelanden och andra försändelser samt genom att ta emot besök.

Patientens kontakter med omvärlden får begränsas, om kontakterna vållar allvarliga olägenheter för vården och rehabiliteringen av patienten eller för patientens säkerhet eller om en begränsning behövs för att skydda någon annans privatliv.

Av de skäl som avses i 2 mom. får enstaka brev eller andra jämförbara meddelanden som patienten skickat eller som riktats till honom eller henne läsas och stoppas. För den tid begränsningen gäller får de redskap och anordningar som patienten innehar och som används för kontakterna omhändertas av verksamhetsenheten eller användningen av dem begränsas. De brev som stoppats skall förvaras skilt från journalhandlingarna så att de kan läsas endast av dem som deltar i fattandet av beslutet om att de skall stoppas.

Brevväxlingen och övriga kontakter mellan patienten och de myndigheter som övervakar sjukhusets verksamhet, rättskipningsmyndigheterna och internationella organ för övervakning av de mänskliga rättigheterna får inte begränsas. Patientens kontakter med sitt rättsbiträde eller patientombudsmannen på sjukhuset får inte begränsas.

Den överläkare som ansvarar för den psykiatriska vården på sjukhuset eller någon annan ansvarig läkare skall meddela ett skriftligt beslut om en sådan begränsning av kontakter som avses i 2 mom. Innan beslutet fattas skall patienten beredas tillfälle att höras. Även andra parter som sjukhuset känner till skall i mån av möjlighet beredas

tillfälle att höras. I beslutet skall anges orsaken till begränsningen, vem begränsningen gäller, hurudana kontakter begränsningen gäller och i vilken omfattning den genomförs. Ett beslut om begränsning skall gälla för en bestämd tid, högst 30 dagar åt gången.

22 k §

Anvisningar om genomförande av begränsningar samt förteckning över begränsningar

Vid den enhet på ett sjukhus som ger psykiatrisk vård skall finnas skriftliga, tillräckligt detaljerade anvisningar om hur de begränsningar av patientens självbestämmanderätt som avses i detta kapitel skall genomföras.

För säkerställande av uppföljningen och övervakningen av hur de begränsningar av självbestämmanderätten som avses i detta kapitel används skall en särskild förteckning över begränsningarna föras vid vårdenheten. Patientens identifieringsuppgifter, uppgifter om begränsningen samt namnet på den läkare som beslutat om den och på de personer som verkställt begränsningen skall antecknas i förteckningen. Uppgifterna i förteckningen skall utplånas två år efter att de infördes.

Närmare bestämmelser om innehållet i förteckningen enligt 2 mom. utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Bestämmelser om anteckningar i journalhandlingarna finns i lagen om patientens ställning och rättigheter.

24 §

Ändringssökande

Ett beslut av en sjukhusläkare om att någon skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård oberoende av sin vilja, att patientens egendom skall omhändertas eller att patientens kontakter skall begränsas med stöd av 22 j § 2 mom. får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Besvär skall anföras inom 14 dagar efter delfäendet av beslutet. Om sökande av ändring gäller i övrigt förvaltningsprocesslagen (586/1996). I besvärärenden får uppgifter om patientens hälsotillstånd lämnas ut till andra parter än

patienten endast med patientens samtycke eller i de fall som avses i 9 § lagen om patientens ställning och rättigheter.

I ett beslut enligt 1—3 mom. om att en minderårig skall tas in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, av hans eller hennes föräldrar och vårdnadshavare samt av den som omedelbart före beslutet om vård haft hand om den minderåriges vård och uppfostran. I ett beslut enligt 1 mom. om att en minderårig patients kontakter skall begränsas får ändring sökas av den minderårige själv, om han eller hon har fyllt 12 år, samt av hans eller hennes vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare samt av någon annan part vars kontakter med barnet har begränsats genom beslutet.

25 §

Verkställighet och avbrytande av verkställigheten

Ett beslut om vård eller fortsatt vård oberoende av patientens vilja, om omhändertagande av patientens egendom eller om begränsning av patientens kontakter skall verkställas omedelbart, även om beslutet skall underställas eller om ändring har sökts.

27 §

Patienters rätt till biträde i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen

Förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen får förordna ett biträde för den som tagits in för vård oberoende av sin vilja, om den som tagits in för vård begär det eller om domstolen annars anser att biträde behövs.

Om fri rättegång i ärenden som behandlas i förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen bestäms i lagen om fri rättegång (87/1973).

Om förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen förordnar ett biträde fastän den som tagits in för vård inte har

meddelat att han eller hon önskar ett sådant, gäller om förordnandet av biträdet i tillämpliga delar och om arvode och ersättning till biträdet vad som bestäms i lagen om fri rättegång, oberoende av om den som tagits in för vård har beviljats eller beviljas fri rättegång eller inte.

34 §

Närmare bestämmelser

— — — — —
Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet meddelas vid behov föreskrifter om ordnande av vård oberoende av

patientens vilja. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet fastställs formulären för de blanketter som används i samband med de utlåtanden, beslut och anmälningar som avses i denna lag. Social- och hälsovårdsministeriet kan dessutom meddela anvisningar om ordnande av vård oberoende av patientens vilja samt om mentalvårdstjänsternas innehåll och om ordnandet av dem.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2002. Lagen tillämpas på sådana beslut enligt 24 § 1 mom. som har fattats efter ikraftträdandet. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 21 december 2001

Republikens President
TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Osmo Soininvaara*

Nr 1424

L a g**om ändring av 7 § lagen om förvaltningsdomstolarna**

Given i Helsingfors den 21 december 2001

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 mars 1999 om förvaltningsdomstolarna (430/1999) 7 § 1 mom. 3
punkten som följer:

7 §

Sakkunnigledamöter

Utöver de lagfarna ledamöterna deltar i
förvaltningsdomstolen en sakkunnigledamot i
handläggningen och avgörandet av

3) ärenden som gäller beslut om att någon
enligt mentalvårdslagen (1116/1990) skall tas

in för vård eller hållas kvar för fortsatt vård
oberoende av sin vilja, om att hans eller
hennes egendom skall omhändertas eller om
att kontakterna skall begränsas,

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2002.
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 21 december 2001

Republikens President**TARJA HALONEN**Omsorgsminister *Osmo Soininvaara*

Nr 1425

Statsrådets förordning
om ersättningar för rättsmedicinska undersökningar

Given i Helsingfors den 20 december 2001

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet, föreskrivs med stöd av 17 § lagen den 1 juni 1973 om utredande av dödsorsak (459/1973), sådant detta lagrum lyder i lag 1215/2001, 49 § 1 mom. folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/1972), sådant detta lagrum lyder i lag 1216/2001 och 59 § 1 mom. lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989), sådant detta lagrum lyder i lag 1217/2001, som följer:

1 §

En läkare som har verkställt rättsmedicinsk obduktion får för förrättningen, för därvid uppgjort utlåtande och protokoll samt för i två exemplar utfärdad kopia av utlåtande och protokoll i arvode för fullständig obduktion sammanlagt 187,19 euro och för partiell obduktion (*obduktion för fastställande av dödsorsaken*) sammanlagt 138,25 euro.

Dessutom får läkaren särskilt fastställd ersättning för resekostnader samt dagtraktamente och i enlighet med av honom eller henne uppvisade kvitterade räkningar ersättning för de kostnader som orsakats av rättskemiska eller mikroskopiska undersökningar och av kärl i vilka likdelar tillvaratagits för sådan undersökning samt för övriga härmed jämförliga utgifter och för erlagt skäligt arvode för bistånd vid förrättningen.

För yttre likbesiktning, som verkställts på förordnande eller anhållan av vederbörande myndighet, tillkommer läkaren, förutom särskilt fastställd ersättning för resekostnader samt dagtraktamente, i arvode för besiktning och utlåtande jämte avskrifter sammanlagt 21,70 euro.

Läkare får i arvode för nedan nämnda undersökningar och för de utlåtanden som han

eller hon avger med anledning av dessa med duplettexemplar sammanlagt:

	euro
1) formalinfixationsundersökning av lungor	36,33
2) formalinfixationsundersökning av hjärna	16,15
3) silikongjutning av organ	50,62
4) röntgenundersökningen av avlidens delområde med utlåtanden	22,20
5) röntgenundersökning av hela den avlidne med utlåtanden ..	60,55
6) enzymfärgningsundersökning av vävnadsprov	14,13
7) elektronmikroskopisk undersökning av prov	48,61
8) provtagning av ögats glaskropp	5,89
9) gynekologisk undersökning av avliden	24,39

2 §

För sådan klinisk undersökning av en levande människa, som verkställts på förordnande eller anhållan av behörig myndighet får läkaren, förutom särskilt fastställd ersättning för resekostnader och dagtraktamente, i arvode för undersökning och utlåtande jämte duplettexemplar sammanlagt 22,37 euro. Ges

ett dylikt utlåtande på basis av tidigare verkställd undersökning eller sjukberättelse, är arvudet likväl 14,13 euro.

Ansluter sig till en i 1 mom. avsedd undersökning tagning av prov eller rättskemisk eller mikroskopisk undersökning, får läkaren mot av honom eller henne uppvisade kvitterade räkningar ersättning också för de kostnader som orsakats på detta sätt.

Läkaren får i arvode för rättsmedicinsk undersökning av berusningstillstånd och för det utlåtande jämte duplettexemplar som han eller hon avger med anledning av undersökningen sammanlagt 27,92 euro. Läkare och övrig hälsovårdspersonal får i arvode för tagning av blodprov för fastställande av blodets alkoholhalt jämte intyg över verkställande av denna åtgärd sammanlagt 5,72 euro.

För tagning av blodprov i samband med yttre likbesiktning för fastställande av blodets alkoholhalt eller bestämning av blodgrupp jämte intyg över verkställandet av denna åtgärd är arvudet sammanlagt 11,27 euro.

Om en undersökning eller ett blodprov som avses i 1 eller 3 mom. verkställs eller tas av en läkare inom en rättsmedicinsk enhet vid ett universitet, får läkaren för besöket med anledning av undersökningen eller provtagningen i arvode 27,92 euro, vilket innefattar blodprovstagning jämte intyg över den.

Läkaren får i arvode för nedan nämnda undersökningar och för de utlåtanden han eller hon avger med anledning av dessa med duplettexemplar sammanlagt:

	euro
1) endoskopisk undersökning av ändtarm	14,13
2) endoskopisk undersökning av magsäck, tolvfingertarm eller stigma	36,33
3) tagande av hår-, nagel- eller fläckprov	5,89

3 §

En läkare eller tandläkare som inte verkställt i 1 § angiven obduktion eller likbesiktning eller i 2 § angiven undersökning har för nedan nämnda undersökningar, om de inte hör till hans eller hennes tjänsteåligganden, och för utlåtanden angående desamma jämte

duplettexemplar rätt till arvode sammanlagt som följer:

	euro
A. Läkare	
1) för mikroskopisk undersökning av ett organ	17,32
och, om till samma försändelse hör undersökning av flera prov, för undersökning av varje följande organ	5,72
2) för provtagning för spermaanalys	5,72
3) för undersökning av sperma- eller blodfläck	17,32
4) för spermaanalys	26,24
5) för undersökning av kiselalghalten lungorna	33,64
och för undersökning i samband härmed av andra organ, per organ	10,09
6) för undersökning av kiselalghalten i ett vattenprov	33,64
7) för undersökning av ben för identifiering och för utredning av dödsorsak	187,19
8) för mikroskopisk undersökning som kräver särskild sakkunskap (t.ex. neuropatologi)	44,40

En läkare som verkställt obduktion som avses i 1 § har, om inte undersökningarna i fråga hör till hans eller hennes tjänsteåligganden, rätt till hälften av det arvode som nämns i punkt A 1.

	euro
B. Tandläkare	
1) för undersökning av mun och uppgörande av tandstatus för identifiering av okänd avliden .	41,71
2) för histologisk undersökning av tänder för fastställande av ålder	44,23
3) för undersökning av bettavtryck	17,32

För annan sällsynt laboratorieundersökning som rättsskyddscentralen för hälsovården har ansett nödvändig, betalas av rättsskyddscentralen godkänt arvode som står i proportion till de ovan nämnda.

För rättsodontologiska undersökningar och utlåtanden jämte duplettexemplar har tandläkare rätt till en ersättning om 58,87 euro i timmen för den tid som har åtgått till arbetet.

Läkare och tandläkare får dessutom mot kvitterade räkningar ersättning för behövliga kärl och portokostnader i samband med provtagning.

4 §

För bistånd till polismyndighet vid förhör eller annan undersökning av brott i andra fall än sådana som nämns i 1—3 § eller som omedelbart sammanhänger med dem, får en läkare, om lämnandet av bistånd inte hör till hans eller hennes tjänsteuppgifter, förutom särskilt fastställda resekostnadsersättningar och dagtraktamenten, i arvode för sitt bistånd och för möjligen behövt utlåtande jämte duplettexemplar 58,87 euro i timmen för den tid som har åtgått till arbetet.

5 §

Har på förordnande eller anhållan av en myndighet besiktning eller undersökning verkställts eller bistånd lämnats helt eller delvis mellan klockan 21 och 7 eller på en helgdag, skall det arvode som nämns i 1 § 1 och 3 mom., 2 § 1 och 3 — 5 mom. samt 3 § 1 mom. A-rubriken 3-punkten fördubblas.

6 §

Förrättningshandlingar och räkningar som upprättats vid obduktioner skall sändas till länsstyrelsen så som bestäms särskilt. I fråga om annan åtgärd skall båda förrättningshandlingarna och räkningarna överlämnas till den myndighet, som anhållit om åtgärden. Denna myndighet skall ge in räkningarna jämte anteckning om att åtgärden verkställts till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen betalar därefter de godkännbara arvoden. För vidarebefordrande av räkningar och till länsstyrelsen anlända förrättningshandlingar gäller vad som bestäms särskilt om handlingar som gäller rättsmedicinska obduktioner.

Helsingfors den 20 december 2001

Omsorgsminister *Osmo Soininvaara*

Betalda arvoden och ersättningar skall indrivnas hos den som av domstol ålagts att ersätta staten för dem. Har sådan förpliktelse inte ställts, eller har saken inte handlagts av domstol, stannar de staten till last.

7 §

När den i 1 § 3 mom. eller 2—5 § avsedda åtgärden utförts under tjänstetid av en person som är i hälsovårdscentralens tjänst, betala i denna förordning avsedda ersättningar eller arvoden till den kommun eller samkommun som är huvudman för hälsovårdscentralen.

8 §

Läkare och tandläkare som är innehavare av offentlig tjänst eller befattning är berättigade att få ersättning då han eller hon förfarar såsom av domstol förordnade sakkunniga. I ärenden i vilka de på grund av sin tjänst eller befattning är förpliktade att ge eller i vilka de tidigare gett utlåtanden är de likväl endast berättigade att få eventuella resekostnader och dagtraktamente.

9 §

Ersättningsgrunderna enligt denna förordning gäller inte de på basis av avtal mellan universitetet och länsstyrelserna av universitetspersonalen utförda obduktioner och andra undersökningar vilkas ersättningsgrunder bestäms separat.

10 §

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2002.

Genom denna förordning upphävs förordningen den 28 december 1956 om ersättning för verkställande av rättsmedicinska undersökningar jämte ändringar (689/1956).

Regeringssekreterare Heidi Manns-Haatanen

Nr 1426

Statsrådets förordning**om ersättningsgrunderna för vissa rättsmedicinska blodundersökningar och andra rättsmedicinska undersökningar rörande ärftliga egenskaper**

Given i Helsingfors den 20 december 2001

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från social- och hälsovårdsministeriet, föreskrivs med stöd av 11 § lagen den 5 september 1975 om vissa blodundersökningar och andra undersökningar rörande ärftliga egenskaper (702/1975):

1 §	euro
Denna förordning tillämpas på ersättningsgrunderna för sådana rättsmedicinska undersökningar som avses i lagen om faderskap (700/1975) samt i lagen om vissa blodundersökningar och andra undersökningar rörande ärftliga egenskaper (702/1975).	
2 §	
För åtgärd som utförts, för undersökning som gjorts eller för utlåtande som har avgetts på begäran av barnatillsyningsman eller domstol är ersättningsgrunden	
euro	
1. Medicinskt sakkunnigutlåtande om den tidpunkt då barnet kan ha avlats	22,71
2. Blodprov på person som är över två år gammal jämte intyg över åtgärdens utförande	5,89
3. Blodprov på person som är två år gammal eller yngre jämte intyg över åtgärdens utförande .	11,77
4. Sändande av blodprov samt porto eller fraktkostnader	1,01
5. Blodgruppundersökning och utlåtande på basen av denna för var och en som skall undersökas	151,37
6. DNA-undersökning och utlåtande på basen av denna för var och en som skall undersökas	252,28
7. HLA-typbestämning, och utlåtande på basen av denna för var och en som skall undersökas	252,28
8. Intyg till dem som skall undersökas över verkställande av blodundersökning eller annan undersökning rörande ärftliga egenskaper	1,51
9. Sändande av utlåtande eller intyg samt porto	1,01
euro	
Innehåller medicinskt sakkunnigutlåtande om den tidpunkt då barn kan ha avlats också ett utlåtande om sannolik avlelse betalas den i 1 punkten avsedda ersättningen höjd med 5,05 euro.	
3 §	
För sådan ny undersökning eller komplettering av undersökning som görs för att bekräfta undersökningens resultatet innan utlåtandet avges betalas ingen ersättning.	
4 §	
För komplettering av ofullständig undersökning eller ofullständigt utlåtande betalas ingen ersättning.	

Nr 1426

5 §

Om en blodundersökning har gjorts eller ett blodprov tagits i folkhälsoinstitutet eller vid en institution inom ett universitet, betalas ersättning för undersökning, utlåtande och utförd åtgärd i enlighet med denna förordning till folkhälsoinstitutet eller universitet. Om någon annan undersökning rörande ärftliga egenskaper gjorts vid en institution inom ett universitet, betalas ersättningen för undersökningen och utlåtandet till universitet i fråga.

6 §

För undersökning som gjorts för ett utlåtande som avgivits eller för en åtgärd som utförts av läkare eller annan sakkunnig som är anställd hos staten, en kommun eller samkommun betalas ersättning till den myndighet eller anstalt hos vilken han eller hon är anställd.

7 §

Angående rätt för läkare som är anställda hos staten, en kommun eller samkommun eller för någon annan sakkunnig att för egen del få ersättning för verkställd åtgärd, utförd

undersökning eller utfärdat intyg eller utlåtande, gäller vad som särskilt föreskrivits, bestämts eller överenskommits.

8 §

Med undantag av de fall som nämns i 5 och 6 §, betalas ersättningen till den anstalt, läkare eller annan sakkunnig som gjort undersökningen och gett utlåtandet.

9 §

Närmare anvisningar om verkställigheten av denna förordning meddelas vid behov av social- och hälsovårdsministeriet.

10 §

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2002.

Genom denna förordning upphävs social- och hälsovårdsministeriets beslut av den 29 september 1976 angående ersättningsgrunderna för sådana rättsmedicinska undersökningar som avses i lagen om faderskap (700/75) samt i lagen om vissa blodundersökningar och andra undersökningar rörande ärftliga egenskaper (702/75) (842/1976) jämte ändringar.

Helsingfors den 20 december 2001

Omsorgsminister *Osmo Soininvaara*

Regeringssekreterare Heidi Manns-Haatanen